

Άρειος Πάγος 758/1981, Τμ. Β'

Πηγή: ΝοΒ 30/82 σελ. 424

Περίληψη: Εργατικό ατύχημα. - Ναυτικοί-έκτακτες και απρόβλεπτες συνθήκες εργασίας που επιφέρουν ασυνήθιστη καταπόνηση του οργανισμού. αποτελούν βίαιο συμβάν. - ναυτικός που παρείχε καθημερινή υπερωριακή εργασία, ενώ κατά τη σχετική συλλογική σύμβαση εργασίας υπερωρία επιτρέπεται μόνο σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. - θάνατος του ναυτικού από έμφραγμα λόγω της καταπόνησής του οργανισμού του. - θεωρείται βίαιο συμβάν και αποτελεί εργατικό ατύχημα.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων: ο κ. ΙΩ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, αντιπρόεδρος

Εισηγητής: ο κ. Π. ΤΖΙΦΡΑΣ, αρεοπαγίτης

Δικηγόρος: ο κ. Γ. Παυλάκης, ερήμην αναιρεσίβλητου

Επειδή, κατά την αληθή έννοια του άρθρου 1 του ν. 551 ατύχημα εκ βιαιού συμβάντος αποτελεί η σωματική βλάβη, η οποία είχε ως συνέπεια ανικανότητα προς εργασία ή ο θάνατος του εργαζομένου, εφ' όσον επήλθεν εξ αιφνιδίου και απροβλέπτου γεγονότος, ως τοιούτου συνιστώντος αιτίαν ξένην προς τον οργανισμόν του παθόντος και λαβόντος χώραν εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής. Τοιούτον δε γεγονός, επομένως, βίαιον συμβάν, αποτελεί και η εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής εμφάνισις εκτάκτων και απροβλέπτων κατά την συνήθη των πραγμάτων πορείαν, συνθηκών, δυναμένων να επιφέρουν ασυνήθη του οργανισμού καταπόνησιν, αφού και εν τη περιπτώσει ταύτη, εάν πράγματι εν συγκεκριμένη περιπτώσει επήλθε τοιαύτη καταπόνησις και εξ αυτής προεκλήθη το ατύχημα, όπερ δεν θα επήρχετο υπό την συνήθη εκ της απασχολήσεως καταπόνησιν, υπόκειται αιτία αυτού ξένη προς τον οργανισμόν του παθόντος. Τοιαύται έκτακτοι, κατά τ' ανωτέρω, συνθήκαι εργασίας υπάρχουν και επί εκτάκτου υπερωριακής εργασίας παρεχομένης πέραν των κεκανονισμένων ωρών επί μακρόν χρονικόν διάστημα, υπό την προϋπόθεσιν ότι και αύτη, ως άλλωστε και παν έτερον βίαιον συμβάν, θα κρίνεται υπό του δικαστηρίου της ουσίας βάσει των εκάστοτε συντρεχόντων περιστατικών, ως αποχρώσα ή πρόσφορος αιτία του ατυχήματος. Εξ άλλου κατά την § 1 του Κεφ. Δ' της από 14.3.1973 ΣΣΕ, κυρωθείσης διά της υπ' αριθ. 13188/1815 Φ21-Γ/1973 αποφάσεως του Υπ. Εθνικής Οικονομίας (ΚΝ-ΕΕΝ 1973.449) εάν ο ναυτικός διαταχθή να εκτελέση πρόσθετον εργασία, πέραν δηλαδή των κεκανονισμένων ωρών, είναι υποχρεωμένος να την εκτελέση δεν δύναται όμως η πρόσθετος αύτη εργασία να υπερβαίνη τας τέσσαρας ώρας εντός 24ώρου, εκτός εν περιπτώσει εκτάκτου ανάγκης οπότε ο ναυτικός υποχρεούται εις πρόσθετον εργασία, εντός και πλέον τετραώρου. Εν προκειμένω το δικάσαν Εφετείον, ως προκύπτει εκ της προσβαλλομένης αποφάσεώς του, μετ' ανέλεγκτον εκτίμησιν των αποδείξεων, εδέχθη τα εξής: Ο σύζυγος και πατήρ των αναιρεσειουσών προσελήφθη, δυνάμει της από 13.6.1973 συμβάσεως ναυτολογήσεως, ως ανθυποπλοίαρχος του υπό Παναμαϊκήν σημαίαν φορτηγού πλοίου "B**", πλοιοκτησίας της αναιρεσιβλήτου, έκτοτε δε απησχολήθη υπό την ανωτέρω ιδιότητα συνεχώς μέχρι της 31.7.1974, καθ' ην απελύθη εις Προβίντενς ΗΠΑ και επαλιννοστήθη αεροπορικώς εις Ελλάδα. Μετά ολιγοήμερον παραμονήν εις Αθήνας εναυτολογήθη εκ νέου την 5.8.1974 υπό την αυτήν ως άνω ιδιότητα και επέβη του πλοίου εις Κεμπέκ Καναδά, ειργάσθη δε συνεχώς μέχρι της 19.8.1974, καθ' ην απεβίωσε, συνεπεία εμφράγματος του μυοκαρδίου. Ούτος, εις προγενέστερον της ρηθείσης ναυτολογήσεως του χρόνου και συγκεκριμένως από 7 μέχρις 11.3.1972, ενοσηλεύθη εις το Νοσοκομείον Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, συνεπεία αποφρακτικής αρτηριοσκληρύνσεως των κάτω άκρων και κισών αμφιπλεύρωσ. Τα συνήθη εκ της συμβάσεως εργασίας καθήκοντα του ανωτέρω ναυτικού, υπό την ιδιότητα του ανθυποπλοίαρχου του πλοίου, συνίσταντο: α) εις την εκτέλεσιν υπηρεσίας αξιωματικού γεφύρας εις δύο φυλακάς (βάρδιες) και επί οκτώ (8) συνολικάς ώρας καθ' έκαστον 24ωρον (πρωινή φυλακή από 08.00 μέχρι 12.00 και βραδυνή από 20.00 μέχρις 24.00) και β) κατά την διάρκειαν των φορτοεκφορτώσεων εποπτεία τούτων μεθ' ετέρων αξιωματικών. Ωσαύτως απησχολήθη ούτος εις πρόσθετον εργασία (υπερωρίαν), ως ακολούθως: 1) απλο 13-30.6.1973 επί 76 ώρας εν όλω και ημερησίως 4.22, 2) από 1.7-31.8.1973 επί 275 ώρας εν όλω και ημερησίως 4.43, 3) από 1.9-22.10.1973 επί 423 ώρας εν όλω και ημερησίως 8.13, 4) από 23.10-31.12.1973 επί 490 ώρας εν όλω και ημερησίως 7.10, 5) από 1.1-28.2.1974 επί 209 ώρας εν όλω και ημερησίως 3.54, 6) από 1.3-30.4.1974 επί 349 ώρας εν όλω και ημερησίως 5.72 7) από 1.5-30.6.1974 επί 418 ώρας εν όλω και ημερησίως 6.85, 8) από 1-31.7.1974 επί 156 ώρας εν όλω και ημερησίως 5.03 και 9) από 5.8-19.8.1974 επί 38 ώρας εν όλω και ημερησίως 2.53. Μετά ταύτα το δικάσαν Εφετείον, δεχθέν ότι η τοιαύτη πρόσθετος απασχόλησις (υπερωρία) ασήμαντος κατά το προ του θανάτου 15ήμερον, δεν υπερέβη τα νόμιμα όρια κατά το υπόλοιπον χρονικόν διάστημα κατά την από 14.3.1973 ΣΣΕ και αποψηνάμενον εν συνεχεία ότι δεν

υφίσταται εργατικόν ατύχημα εν τη εννοία του άρθρου 1 του ν. 551, διότι η καταπόνησις του παθόντος εκ της εκτελέσεως της εργασίας του (οκταώρου και υπερωριακής) υπήρξεν απολύτως συνήθης, ουδ' ότι ο παθών ειργάσθη υπό όλως εξαιρετικάς και ασυνήθεις συνθήκας, δυναμένας να χαρακτηρισθούν ως γεγονός αιφνίδιον και εξωτερικόν, απέρριψε την υπό δίκην αγωγήν των αναιρεσειουσών περί καταβολής αποζημιώσεως λόγω θανάτου του συζύγου και πατρός αυτών. Ούτως όμως πράξαν το δικαστήριον της ουσίας, καίτοι δέχεται ότι ο παθών, νοσηλευθείς προγενεστέρως κατά το από 7-11.3.1972 χρονικόν διάστημα εξ αποφρακτικής αρτηριοσκληρύνσεως των κάτω άκρων και κισών αμφιπλεύρως, παρείχε καθ' εκάστην ημέραν πρόσθετον εργασίαν (υπερωρίαν) κατά τον από της προσλήψεώς του (13.6.1973) και εφεξής μέχρι της 19.8.1974 χρόνον υπέρ τας κεκανονισμένας ώρας και δη τοιαύτην κατά τας περισσότερας ημέρας υπέρ τας τέσσαρας (4) ώρας ημερησίως, ενίοτε δε και υπέρ τας οκτώ (8) και κατά μέσον όρον υπέρ τας πέντε και ημισείας (5 1/2) ώρας καθ' εκάστην ημέραν πέραν του νομίμου οκταώρου, δηλαδή εργασίαν επιβαλλομένην κατά την ειρημένην ΣΣΕ μόνον εις περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης, χαρακτηρίζει ως τακτικάς και συνήθεις τας ανωτέρω συνθήκας παροχής της υπερτετραώρου υπερωριακής εργασίας, την δ' εντεύθεν καταπόνησιν του παθόντος ως απολύτως συνήθη, δι' ο και εσφαλμένως υπήγαγε τα δεκτά γενόμενα υπ' αυτού πραγματικά περιστατικά εις τον προσήκοντα κανόνα δικαίου. 1/4θεν το δικάσαν Εφετείον εσφαλμένως εφήρμοσε τας διαληφθείσας διατάξεις και είναι ως εκ τούτου αναιρετέα η προσβαλλομένη απόφασις κατά τον μοναδικόν εκ του άρθρου 559 αριθ. 1 Κ.Πολ.Δ. λόγον αναιρέσεως. (Αναιρεί την Εφ. Πειρ. 263/78).